

МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИШІВ УКРАЇНИ

Статтю присвячено визначенню особливостей методичної діяльності викладачів факультетів мистецтв закладів вищої педагогічної освіти України. Розглянуто сутність понять «діяльність», «педагогічна діяльність» та визначено роль методичної діяльності у структурі педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. У дослідженні встановлено, що ефективність професійно-педагогічної діяльності викладача залежить від їх якісної методичної підготовки, складовими компонентами якої є індивідуальний соціально-особистісний досвід викладача та педагогічні переконання, як інтегральна якість його особистості. Визначено, що результатом методичної підготовки викладача стає сформована методична компетентність. Окреслено сутнісні компоненти методичної компетентності, яка включає мобільність знань, гнучкість застосування методів, критичність мислення й відповідальність за дії та виявлено, що методична компетентність детермінується методичними навичками та звичками, професійно значущими якостями. Результатом методичної підготовки викладача стає професійно-психологічна готовність. У статті проаналізовано дефініцію понять «методична діяльність» та «методична робота», означено мету, принципи, особливості їх здійснення у контексті професійної діяльності викладача, та, зокрема, в контексті професійно-педагогічної діяльності педагога-музиканта. Аналіз досліджень науковців, а також практичного досвіду діяльності факультетів мистецтв засвідчив, що основними видами методичної діяльності викладачів є навчально-методична, науково-методична та організаційно-методична діяльність, визначено сутність, зміст та основні форми їх організації. Схарактеризовано нормативно оптимальні структури діяльності викладачів закладу вищої освіти, залежно від займаної ними посади, що показали, що домінуючим видом методичної діяльності асистентів та старших викладачів є навчально-методична діяльність, а домінуючою методичною діяльністю доцентів є науково-методична.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна діяльність, методична компетентність, методична діяльність, викладач.

Модернізація вітчизняної системи вищої освіти обумовлює зміну вимог до особистості викладача закладу вищої освіти. Відповідно до Рекомендацій ЮНЕСКО і МОП «Про статус викладацьких кадрів вищих навчальних закладів» професія викладача закладу вищої освіти потребує ґрунтовних знань та спеціальних навичок, набутих та підтримуваних наполегливою навчальною діяльністю протягом усього життя; почуття особистої відповідальності за освіту та благополуччя студентів та суспільства в цілому; відповідності високим професійним вимогам, які висуваються до наукової та дослідницької діяльності [16, с. 50]. Оскільки педагогічна діяльність за своєю сутністю є багатоаспектною та потребує постійного удосконалення, що полягає в оновленні її змісту, впровадженні нових форм, методів та технологій навчання, а також передового досвіду, підвищення професійної кваліфікації викладача, відповідно постає необхідність у визначенні особливостей методичної діяльності викладачів факультетів мистецтв у педагогічних закладах вищої освіти України.

Особливості професійної діяльності викладачів у закладах вищої освіти висвітлено у дослідженнях О. Власенко, І. Княжевої, Н. Мирончук, Т. Павлиш та ін. Проблематику методичної підготовки вчителів та викладачів закладів вищої освіти визначили у якості об'єкта дослідження Н. Балик, Л. Білан, Т. Годованюк, А. Кокарева, І. Козинець, Т. Махомета, С. Толочко, О. Хома та ін.

Сучасна практика вищої мистецької освіти засвідчує, що методичній діяльності належить важлива роль у забезпеченні високої якості навчального процесу, оновленні навчально-методичного забезпечення, підвищенні професійної майстерності викладачів. Попри це, означена проблематика все ще є недостатньо висвітленою у працях науковців, що визначає її актуальність для подальшого дослідження.

Метою статті є визначення сутності та характерних особливостей методичної діяльності викладачів факультетів мистецтв закладів вищої педагогічної освіти України.

Оскільки педагогічна діяльність є особливим видом діяльності викладача у системі вищої освіти першочергово вважасмо за необхідне розглянути сутність поняття «діяльність». Згідно із педагогічним словником С. Гончаренка діяльність є способом буття людини у світі, її здатністю вносити в дійсність зміни. Основними компонентами діяльності є: суб'єкт з його потребами; мета відповідно до якої перетворюється предмет в об'єкт на який спрямовано діяльність; засіб реалізації мети; результат діяльності [1, с. 98].

Зауважимо, що педагогічна діяльність викладача закладу вищої освіти є складною формою професійної діяльності, яка спрямована на організацію якісної навчальної діяльності, особистісний та професійний розвиток майбутніх фахівців, формування їх активної життєвої позиції.

У працях С. Горчинського представлена узагальнена структура педагогічної діяльності як суспільного явища, до якої науковець відносить: 1) суб'єктів педагогічної діяльності (суспільство; група; педагог); 2) функції педагогічної діяльності (навчання, виховання, розвиток, психологічна підготовка); 3) компоненти педагогічної діяльності (проектувальний, організаторський, пізнавальний, комунікативний, дослідницький);

4) об'єкти педагогічної діяльності (група, особистість (дитини, учня, аспіранта тощо)); 5) види професійно-педагогічної діяльності (навчальна, методична, наукова, організаційна, виховна) [2, с. 93].

Ефективність здійснення педагогічної діяльності залежить від якісної методичної підготовки викладачів. Ю. Ростовська зазначає, що методична підготовка є процесом оволодіння теорією та технологією освіти є розвитком навчальної взаємодії викладача та студентів від постановки освітньої мети до її реалізації та конкретних результатів. Методична підготовка як результат оволодіння теорією й технологією освіти включає в себе: індивідуальний соціально-особистісний досвід викладача, як сукупність методичних знань та умінь, що дозволяють йому виявити особистісну науково-обґрунтовану позицію при вирішенні проблем, а також педагогічні переконання, як інтегральну якість особистості викладача, що відбиває ступінь засвоєння методичних знань [6, с. 86].

Результатом якісної методичної підготовки викладача є його сформована методична компетентність, яка за твердженням О. Цільмак є підвидом його педагогічної компетентності поряд із такими компетентностями як: навчальна, методична, організаційна та наукова компетентності. Методична компетентність є здатністю викладача структурно й ефективно застосовувати різноманітні методи та прийоми під час педагогічного процесу. Компонентами методичної компетентності виступає: мобільність знань, тобто постійне відновлення знань для успішного вирішення завдань, гнучкість застосування методів, тобто застосування того або іншого методу залежно від умов, критичність мислення, відповідальність за дії [13, с. 29]. Методична компетентність викладача детермінується *навичками*, які визначаються у швидкому використанні методу, що є найбільш ефективним у конкретній ситуації для досягнення поставленої педагогічної мети. *Методичні звички* виникають тоді, коли викладач закладу вищої освіти є майстром педагогічної діяльності і йому не потрібно витрачати багато часу на підготовку методичного інструментарію. Методична компетентність обумовлюється такими професійно важливими якостями як: обміркованість, прагматичність, гнучкість, цілеспрямованість, педантичність, наполегливість та інші. Методична підготовка викладача спрямована на досягнення професійно-психологічної готовності, яка визначена дослідницею як настрой викладача закладу вищої освіти на ефективну методичну діяльність, готовність до проведення навчальних занять [13, с. 85].

За твердженням Т. Якимович, методична діяльність являє собою самостійний вид професійної діяльності педагога з проєктування, розробки та конструювання, дослідження засобів навчання, які дозволяють здійснювати регуляцію навчальної діяльності з окремого предмету або циклу навчальних дисциплін [15, с. 191].

У працях О. Павленко відводиться значна роль дослідженню сутності методичної діяльності. Дослідниця розглядає її у якості самостійного виду професійно-педагогічної діяльності, який поєднує навчально-методичну, науково-методичну та організаційно-методичну діяльність, спрямовану на організацію методичної роботи у навчальному закладі, створення методичного забезпечення навчального процесу, удосконалення технології викладання дисциплін з урахуванням сучасних вимог науки та практики, підвищення рівня власної кваліфікації, професійної та особистісної самоорганізації та самоосвіти викладача [10, с. 36].

У нашому дослідженні спираємося на визначення методичної діяльності запропоноване у працях дослідників Т. Крючко, Т. Кушнерьової та ін., яка визначена як система заходів, спрямованих на постійне вдосконалення методичної роботи, підвищення якості освіти, що забезпечує ефективність функціонування закладу вищої освіти в цілому. Методична робота охарактеризована дослідниками як система взаємопов'язаних заходів, що засновані на досягненнях науки та передового педагогічного досвіду, які спрямовані на підвищення професіоналізму викладача та викладацького колективу. Мета методичної роботи полягає у забезпеченні та управлінні процесом навчання та виховання студентів [8, с. 117].

В. Єгорова виокремлює наступні принципи методичної роботи у закладах вищої освіти: цілісність; безперервність освіти; гнучкість та динамічність; розвиток творчих здібностей; взаємозв'язок та взаємодія; єдність теорії та практики. Серед функцій методичної роботи у закладах вищої освіти дослідниця виокремлює: освітню, розвивальну, виховну, мотиваційну [4, с. 36].

Особливість здійснення методичної роботи науково-педагогічного працівника полягає в тому, що на відміну від вчителя, який використовує типові навчальні програми та підручники, викладач закладу вищої освіти має самостійно розробити навчальну та робочу навчальну програми, конспект лекцій, методичні матеріали до семінарських, практичних та лабораторних занять, курсового та дипломного проєктування, практик та самостійної роботи студентів [3, с. 29].

У свою чергу, за твердженням Ю. Завалевського, основним завданням методичної діяльності викладача є забезпечення навчальної дисципліни сукупністю матеріалів: навчальною та робочою навчальною програмою, текстом з курсу лекцій, методичними рекомендаціями з практичних робіт, методичними вказівками до лабораторних робіт, самостійної роботи студентів, контрольних (екзаменаційних) робіт. Окрім того, викладач має забезпечити доступ студентам до інформативних матеріалів з дисципліни, тобто рекомендувати відповідний базовий підручник, навчальний посібник (або декілька посібників, якщо інформація за модулями представлена у різних виданнях), додаткові інформаційні джерела (словники, довідники, енциклопедії та ін.) [5, с. 150].

Н. Лаврентьева у своїх дослідженнях звертається до особливостей методичної діяльності педагога-музиканта. У якості об'єкта цієї діяльності дослідниця визначає формування компетентних фахівців музичного профілю, а предметом – методи та способи реалізації та рефлексії процесу формування нових знань та умінь,

з урахуванням специфіки змісту конкретної дисципліни. До функцій методичної діяльності педагога-музиканта дослідниця відносить: аналітичну; проєктувальну, конструктивну, дослідницьку. Спираючись на ці аспекти серед форм представлення методичної майстерності у практиці навчання дослідниця виокремлює її узагальнення в різних публікаціях, відкриття власних шкіл-семінірів педагогів, захист наукової роботи за результатами дослідження власної науково-методичної системи тощо [7, с. 69].

Узагальнення наукових поглядів дослідників та практичного досвіду діяльності факультетів мистецтв засвідчує, що основними видами методичної діяльності викладачів є навчально-методична, науково-методична та організаційно-методична діяльність.

Якість професійної підготовки здобувачів вищої освіти на факультетах мистецтв безпосередньо залежить від *навчально-методичної діяльності викладачів*. Досвід діяльності факультетів, що здійснюють підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва демонструє той факт, що система навчально-методичної роботи ґрунтується на досягненнях педагогічної науки, передового педагогічного досвіду, кількісно-якісному аналізі навчально-виховного процесу та включає аналітичну, діагностичну, пошуково-дослідницьку, науково-практичну та інформаційну діяльність та реалізується у таких формах її організації як *традиційні* (масові та групові), що представляють: засідання методичної ради факультету і методичних комісій кафедр, постійно діючі проблемні науково-методичні семінари, школа молодого викладача, творчі групи педагогів, лекції-консультації, педагогічні виставки, конференції на науково-методичну проблематику тощо; *індивідуальні*, що включають наставництво, стажування, консультування, відвідування навчальних занять та виховних заходів, самоосвіту викладачів тощо [14]. *Навчально-методична* діяльність викладачів передбачає: 1) розробку освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, навчальних планів; 2) розробку навчально-методичного забезпечення дисциплін; 3) удосконалення та впровадження інноваційних форм та методів навчання в освітній процес; 4) розробку методики організації самостійної роботи здобувачів; 5) видання підручників, навчальних та методичних посібників, монографій; 6) підготовку здобувачів до участі в олімпіадах, фахових конкурсах; 7) аналіз передового досвіду професійної діяльності інших фахівців та факультетів.

Науково-методична діяльність викладачів факультетів мистецтв є провідним видом методичної діяльності, який передбачає виконання викладачем запланованих видів робіт відповідно до індивідуального плану викладача. Про результати науково-методичної роботи викладач періодично звітує на засіданнях кафедр, засіданнях предметно-циклових комісій, конференціях тощо. Відповідно до твердження науковців, система науково-методичної роботи у педагогічному закладі вищої освіти спрямована на: розвиток, оцінку, проєктування освітнього процесу; задоволення професійних інтересів професорсько-викладацького колективу у підвищенні фахового рівня, допомогу педагогам у коректуванні власної викладацької діяльності з урахуванням прогнозованих змін; програмування (передбачення) результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів, наслідки власної педагогічної діяльності [11, с. 139]. Серед форм організації науково-методичної роботи викладача виокремлюється: *колективна*, яка включає проведення науково-методичних, науково-теоретичних, науково-практичних конференцій, що сприяє інформуванню суспільства про педагогічні досягнення, а також сприяє обміну педагогічним досвідом; семінари та роботу методичних об'єднань педагогічних працівників. Зокрема, практичні семінари спрямовані на методичну підготовку викладачів, а зміст методичних об'єднань викладачів у предметні (циклові) комісії становить розробка навчальних планів та програм, встановлення міжпредметних зв'язків, обговорення відкритих занять та окремих методичних питань; *індивідуальні форми та організації* складає: самоосвіта, наставництво, консультації, проведення індивідуальних науково-дослідницьких та пошукових робіт, стажування тощо [12, с. 141-142].

Організаційно-методична діяльність викладачів спрямована на забезпечення заходів з управління методичною роботою. Даний вид методичної діяльності вимагає наявності у викладача педагогічного досвіду самоорганізації, розвиненої рефлексії. Її зміст утворений: участю викладачів у роботі громадських методичних органів у системі управління інститутом (ректор, проректор, начальник відділу, декан, заступник декана), у підготовці та проведенні методичних заходів, експертизі методичного забезпечення методичного супроводу навчального процесу Поряд із тим, сутнісного значення набуває звернення уваги до виокремлення різних нормативно оптимальних структур діяльності викладачів закладу вищої освіти, залежно від займаної ними посади. Так, для *асистента та старшого викладача* домінуючим видом є навчально-методична діяльність, для *доцента* – науково-методична, для *професора* – наукова діяльність, для *викладачів, що займають керівні посади* – організаційно управлінська діяльність [9, с. 88-89].

Висновки. Таким чином, методична діяльність викладачів факультетів мистецтв є складним, багатоаспектним видом професійної діяльності викладача, що здійснюється з метою забезпечення високої якості навчального процесу на факультеті, впровадження інноваційних форм та методів навчання, забезпечення професійного розвитку здобувачів вищої освіти, удосконалення професійної майстерності викладачів. Методична діяльність викладача залежить від ефективності його методичної підготовки що складає індивідуальний досвід викладача, а також його педагогічні переконання, та у результаті істотно детермінується його методичною компетентністю, яка полягає у мобільності знань, умінні застосовувати методи, методичних навичках та звичках, професійно значущих якостях викладача. Зміст методичної діяльності утворює навчально-методична, науково-методична та організаційно-методична діяльність.

Використана література:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / ред. С. Головка. Київ : Либідь, 1997. 373 с.
2. Горчинський С. Місце методичної діяльності у структурі педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2014. 199 (1). С. 92–97.
3. Драч І. Особливості професійної діяльності викладачів вищої школи в інформаційному суспільстві. *Імідж сучасного педагога*. 2013. № 1. С. 27–30.
4. Єгорова В. Аналіз, сучасний стан та перспективи розвитку системи методичної роботи ВНЗ як осередку підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету*. 2014. № 1. С. 34–40.
5. Завалевський Ю. Розвиток професійної компетентності викладача у процесі методичної роботи. *Educational challenges*. 2019. № 55. С. 148–154.
6. Кокарева А. До проблеми методичної підготовки викладача ВНЗ. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*. 2013. № 4. С. 84–89.
7. Лаврентьєва Н. Методичне мислення вчителя музики як невід'ємна складова його професійної методичної діяльності. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2015. № 17. С. 67–72.
8. Методична діяльність і методична робота викладача в умовах сучасної медичної освіти / Т. Крючко та ін. *Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика* : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 19 берез. 2020 р. С. 116–118.
9. Мураховський В., Трішин Ф. Методична компетентність викладача ВНЗ. *Роль комплексного дипломного проектування у підвищенні якості підготовки фахівців* : матеріали 45 науково-метод. конф., м. Одеса. Одеса, 2014. С. 88–93.
10. Павленко О. Методична діяльність викладача економіки як педагогічна проблема. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. № 167. С. 33–39.
11. Пономарьова Г., Степанець І., Априєва І. Науково-методична робота у системі вищої педагогічної освіти. *Проектування життєвої компетентності учнівської молоді* : колективна монографія / за наук. ред. проф. О. В. Кузьміної. Hameln, 2018. С. 131–156.
12. Уласевич Н. Форми організації науково-методичної роботи в коледжах. *Український психолого-педагогічний науковий збірник*. 2019. № 18. С. 140–144.
13. Цільмак О. Педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: підручник. Одеса : ОДУВС, 2017. 124 с.
14. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Навчально-методична робота. URL : <http://ped.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/11navchalnometod>.
15. Якимович Т. Методична діяльність педагога професійної школи. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*. 2015. № 16. С. 190–194.
16. The ILO/UNESCO Recommendation concerning the Status of Teachers (1966) and The UNESCO Recommendation concerning the Status of Higher-education Teaching Personnel (1997) with a user's guide. Paris, France : International Labour Office; Unesco, 2008. 72 p. URL : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000259299>.

References:

1. Honcharenko S. (1997) Ukrainyskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]. S. Holovko (Ed.). Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
2. Horchynskiy S. (2004) Mistse metodychnoi diialnosti u strukturi pedahohichnoi diialnosti vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu. [The place of methodical activity in the structure of pedagogical activity of a teacher of a higher educational institution] *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy. Serii: Pedahohika, psykholohiia, filofosfiia*. 199 (1). S. 92–97. [in Ukrainian].
3. Drach I. (2013) Osoblyvosti profesinnoi diialnosti vykladachiv vyshchoi shkoly v informatsiinomu suspilstvi. [Peculiarities of the professional activity of higher school teachers in the information society] *Imidzh suchasnoho pedahoha*. № 1. S. 27–30. [in Ukrainian].
4. Yehorova V. (2014) Analiz, suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku systemy metodychnoi roboty VNZ yak oseredku pidvyshchennia kvalifikatsii naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv. [Analysis, current state and prospects for the development of the system of methodical work of universities as a center for improving the qualifications of scientific and pedagogical workers] *Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohii Universytetu*. № 1. S. 34–40. [in Ukrainian].
5. Zavalevskiy Yu. (2019) Rozvytok profesinnoi kompetentnosti vykladacha u protsesi metodychnoi roboty. [Development of the teacher's professional competence in the process of methodical work] *Educational challenges*. № 55. S. 148–154. [in Ukrainian].
6. Kokarjeva A. (2013) Do problemy metodychnoi pidgotovky vykladacha VNZ. [To the problem of methodical training of university teachers] *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika, Psykholohiia*. № 4. S. 84–89. [in Ukrainian].
7. Lavrentieva N. (2015) Metodychne myslennia vchytelia muzyky yak nevidiemna skladova yoho profesiinnoi metodychnoi diialnosti. [Methodical thinking of a music teacher as an integral component of his professional methodical activity] *Naukovyi chasopys NPU imeni MP Drahomanova. Serii: Teoriia i metodyka mystetskoj osvity*. № 17. S. 67–72. [in Ukrainian].
8. Kriuchko T. «et al.» (2020) Metodychna diialnist i metodychna robota vykladacha v umovakh suchasnoi medychnoi osvity. [Methodical activity and methodical work of the teacher in the conditions of modern medical education] *Suchasna medychna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka* : Materialy Vseukr. navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu, m. Poltava, 19 berez. 2020. S. 116–118. [in Ukrainian].
9. Murakhovskiy V., Trishyn F. (2014) Metodychna kompetentnist vykladacha VNZ. Rol kompleksnoho dyplomnoho proektuvannia u pidvyshchenni yakosti pidgotovky fakhivtsiv [Methodical competence of a university teacher. The role of complex diploma design in improving the quality of specialist training]. *Materialy 45 naukovo-metod. konf., m. Odesa. Odesa*. S. 88–93. [in Ukrainian].
10. Pavlenko O. (2018) Metodychna diialnist vykladacha ekonomiky yak pedahohichna problema. [Methodical activity of an economics teacher as a pedagogical problem] *Naukovi zapysky Tsentralnoukrajinskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Serii: Pedahohichni nauky*. № 167. S. 33–39. [in Ukrainian].
11. Ponomarova H., Stepanets I., & Aprieliava I. (2018) Naukovo-metodychna robota u systemi vyshchoi pedahohichnoi osvity. [Scientific and methodological work in the system of higher pedagogical education] *Proektuvannia zhyttievoi kompetentnosti uchnivskoi molodi: kolektyvna monohrafiia / O.V. Kuzminoi (Ed.). Hameln*. S. 131–156. [in Ukrainian].

12. Ulasevych N. (2019) Formy orhanizatsii naukovo-metodychnoi roboty v koledzhakh. [Forms of organization of scientific and methodical work in colleges] *Ukrainskyi psykholoho-pedahohichnyi naukovyi zbirnyk*. № 18. S. 140–144. [in Ukrainian].
13. Tsilmak O. (2017) Pedahohichna kompetentnist vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu: pidruchnyk. [Pedagogical competence of a teacher of a higher educational institution: a textbook]. Odesa : ODUVS. 124 s. [in Ukrainian].
14. Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yurii Fedkovycha. Navchalno-metodychna robota. [Educational and methodical work.] Polucheno iz <http://ped.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/11navchalnometod>.
15. Yakymovych T. (2015) Metodychna diialnist pedahoha profesiinoi shkoly. [Methodical activity of a vocational school teacher] *Pedahohichni innovatsii u fakhovii osviti*. № 16. S. 190–194. [in Ukrainian].
16. The ILO/UNESCO Recommendation concerning the Status of Teachers (1966) and The UNESCO Recommendation concerning the Status of Higher-education Teaching Personnel (1997) with a user's guide. Paris, France : International Labour Office; Unesco, 2008. 72 p. URL : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000259299>.

Yan Zhenyu. Methodical activity of teachers faculties of arts of teaching institutions of Ukraine

The article is devoted to the determination of the peculiarities of the methodical activity of the teachers of the faculties of arts of the institutions of higher pedagogical education of Ukraine. The essence of the concepts "activity", "pedagogical activity" was considered, and the role of methodical activity in the structure of the pedagogical activity of a teacher of a higher education institution was determined. The research established that the effectiveness of the teacher's professional and pedagogical activity depends on their qualitative methodical training, the components of which are the teacher's individual social and personal experience and pedagogical beliefs as an integral quality of his personality. It was determined that the result of methodical training of the teacher is formed methodical competence. The essential components of methodical competence are outlined, which includes mobility of knowledge, flexibility in the application of methods, critical thinking and responsibility for actions, and it is found that methodical competence is determined by methodical skills and habits, professionally significant qualities. The result of methodical training of a teacher is professional and psychological readiness. The article analyzes the definition of the concepts "methodical activity" and "methodical work", defines the purpose, principles, and peculiarities of their implementation in the context of the professional activity of a teacher, and, in particular, in the context of the professional and pedagogical activity of a teacher-musician. The analysis of the research of scientists, as well as the practical experience of the faculties of arts, proved that the main types of methodical activity of teachers are educational-methodical, scientific-methodical and organizational-methodical activity, the essence, content and main forms of their organization were determined. The normatively optimal activity structures of teachers of the higher education institution were characterized, depending on the position they held, which showed that the dominant type of methodical activity of assistants and senior teachers is educational and methodical activity, the dominant methodical activity of associate professors is scientific and methodical.

Key words: professional training, professional activity, methodical competence, methodical activity, teacher.

УДК 81'243:378:004](045)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.48>

Яцук О. В.

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ІЗ КІБЕРБЕЗПЕКИ ЯК ОСВІТНІЙ АКТУАЛІТЕТ

У теоретичній статті досліджено аспекти затребуваності іношомовної підготовки майбутніх фахівців у вимірі сьогодення. Зазначено, що опановані знання із фаху набувають ваги в подальшій професійній активності разом із застосуванням практичних умінь і навичок, що є базою діяльнісного вияву здобутої освіти. Наголошено на важливості здійснення іношомовної підготовки як невід'ємної частини професійної підготовки здобувача. Сфокусовано увагу на тому, що іношомовна підготовка є одним із актуалітетів сучасного науково-педагогічного дискурсу. Зауважено, що в змісті іношомовної підготовки відображаються чинники реалізації професійного іношомовного мовленнєвого потенціалу в площині міжкультурної комунікації. Проаналізовано сутність понять «підготовка», «іношомовна підготовка», «інженер» як базових конструктів даного дослідження. Аргументовано значущість забезпечення кібербезпеки в контексті сучасних викликів. Окреслено сферу професійної діяльності інженера із кібербезпеки. Висвітлено компетентності, розвиток яких зумовлює необхідність володіння іноземними мовами як у процесі здобуття фаху в галузі кібербезпеки, так і в майбутній професійній реалізації. Виокремлено думки здобувачів спеціальності І25 «Кібербезпека» щодо сутності іношомовної підготовки в контексті здобуття вищої освіти в технічному університеті. З'ясовано, що студенти асоціюють іношомовну підготовку переважно зі специфікою фаху й потребою розумітися в іношомовній інформації з галузі кібербезпеки. Установлено необхідність чіткішого розуміння студентами змісту опанування іноземних мов у площині іношомовної підготовки і чинників практичної реалізації іношомовного мовленнєвого потенціалу. Підсумовано, що специфіка іношомовної підготовки майбутніх інженерів із кібербезпеки потребує подальшого ретельного опрацювання.

Ключові слова: іношомовна підготовка, знання, навчання, іноземні мови, фахівець, інженер із кібербезпеки, професійний, компетентність, освіта, університет.